

Gemeenteraad	
Portefeuillehouder:	Van team: Griffie Adviseur: John Hagens E-mail: j.hagens@denhelder.nl
Classificatie: Openbaar	Kenmerk: 2020-024157 Begrotingswijziging: Nee
Onderwerp:	Voorstel met betrekking tot rapport Rekenkamercommissie Den Helder over Toezicht en Handhaving op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid

Publiekssamenvatting:

Het gemeentebestuur is verantwoordelijk voor het toezicht op en de handhaving van veel wet- en regelgeving. Doel hiervan is het vergroten van de leefbaarheid voor en de veiligheid van de inwoners van de gemeente. Toezicht is het geheel aan handelingen dat erop gericht is de naleving van rechtsregels te bevorderen of een eind te maken aan overtreding daarvan. Toezicht kan preventief, maar ook repressief van aard zijn. Bij preventief toezicht kan worden gedacht aan voorlichting en communicatie, bijvoorbeeld voorlichting aan inwoners over de regels voor het afsteken van vuurwerk, de motivatie achter die regels en de sancties die volgen als de regels overtreden worden. Repressief toezicht is gericht op het signaleren van gedrag dat in strijd is met wet- en regelgeving, zoals toezicht in uitgaans- en recreatiegebieden. Daarnaast kan toezicht objectgericht (bijvoorbeeld een bepaalde inrichting), subjectgericht (bijvoorbeeld een bepaalde persoon) en surveillancegericht (algemene aanwezigheid) zijn. Afhankelijk van het onderwerp, kan het toezicht dus op maat ingezet worden. Handhaving is het vervolg op toezicht. Het is de reactie op geconstateerde overtredingen en gaat over het sanctioneren van gedrag dat niet normconform is.

De rekenkamercommissie van Den Helder heeft deelgenomen aan een DoeMee-onderzoek naar toezicht en handhaving op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid (hierna: OOV). Necker van Naem heeft dit onderzoek opgezet. Bij een DoeMee-onderzoek tekenen verschillende rekenkamercommissies in op één onderzoeksaanpak, zodat de resultaten met elkaar vergeleken kunnen worden. Den Helder is de eerste gemeente waar het onderzoek wordt afgerond. In een later stadium zullen ook de resultaten uit de andere gemeenten beschikbaar komen voor de gemeente Den Helder.

Geadviseerd besluit

1. De conclusies uit het rapport van de Rekenkamercommissie Den Helder over het onderzoek naar Toezicht en Handhaving op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid te onderschrijven;
2. De aanbevelingen 1 tot en met 3 van de Rekenkamercommissie Den Helder over te nemen en het college van burgemeester en wethouders opdracht te geven om de aanbevelingen 1 en 3 uit te voeren.

Raadsvoorstel:

Aanleiding en context

Het gemeentebestuur is verantwoordelijk voor het toezicht op en de handhaving van veel wet- en regelgeving. Doel hiervan is het vergroten van de leefbaarheid voor en de veiligheid van de inwoners van de gemeente. Toezicht is het geheel aan handelingen dat erop gericht is de naleving van rechtsregels te bevorderen of een eind te maken aan overtreding daarvan. Toezicht kan preventief, maar ook repressief van aard zijn. Bij preventief toezicht kan worden gedacht aan voorlichting en communicatie, bijvoorbeeld voorlichting aan inwoners over de regels voor het afsteken van vuurwerk, de motivatie achter die regels en de sancties die volgen als de regels overtreden worden. Repressief toezicht is gericht op het signaleren van gedrag dat in strijd is met wet- en regelgeving, zoals bijvoorbeeld toezicht in uitgaans- en recreatiegebieden. Handhaving is het vervolg op toezicht. Het is de reactie op geconstateerde overtredingen en gaat over het sanctioneren van gedrag dat niet normconform is.

Als rekenkamercommissie van Den Helder hebben wij deelgenomen aan een DoeMee-onderzoek, opgezet door het bureau Necker van Naem, naar toezicht en handhaving op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid (hierna waar mogelijk afgekort tot: OOV). Een flink aantal rekenkamercommissies uit andere gemeenten heeft eveneens aan dit onderzoek deelgenomen. Omdat er sprake is van één onderzoeksaanpak kunnen de resultaten in de verschillende gemeenten met elkaar vergeleken worden. Den Helder is de eerste gemeente waar het onderzoek wordt afgerond. In een later stadium zullen ook de resultaten uit de andere gemeenten beschikbaar komen voor de gemeente Den Helder.

De centrale vraag in dit onderzoek luidt: Welk toezichts- en handhavingsbeleid op het gebied van OOV heeft de gemeente Den Helder vastgesteld en wordt dit beleid doelmatig en doeltreffend uitgevoerd?

Doelen en resultaten

De Rekenkamercommissie Den Helder wil met een open, positief-kritische houding zorgvuldig en gedegen onderzoek doen naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gemeentelijk beleid. Op deze manier wil zij leer- en verbeterprocessen stimuleren en daarmee bijdragen aan het verbeteren van het bestuur en de organisatie van de gemeente, in het belang van de inwoners van Den Helder. De conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek dragen bij aan een efficiënte en effectieve besteding van publieke middelen en de controle daarop.

Het specifieke doel van dit onderzoek is de raad inzicht te bieden in de uitvoeringspraktijk van toezicht en handhaving op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid. Daarbij is er in het onderzoek specifieke aandacht voor de rol van de raad ten aanzien van de ontwikkelingen in dit domein. De aanbevelingen uit het rapport hebben tot doel om de informatievoorziening rond toezicht en handhaving aan de raad te verbeteren. Het onderzoek beoogt voorts de raad aanbevelingen te doen om de kaderstellende en controlerende rol met betrekking tot toezicht en handhaving op OOV te verbeteren.

Kaders en omstandigheden

In de Gemeentewet, artikelen 81 oa, 182, 184, 184a en 185, zijn bepalingen opgenomen over taken en bevoegdheden van de Rekenkamercommissie.

De Rekenkamercommissie Den Helder werkt conform de door de gemeenteraad van Den Helder op 16 juni 2014 vastgestelde 'Verordening op de Rekenkamercommissie Den Helder 2014'. Daarnaast zijn in het 'Reglement van orde Rekenkamercommissie Den Helder 2014' de interne spelregels van de commissie en de vergaderorde geregeld.

De wijze waarop de Rekenkamercommissie haar werkzaamheden verricht is vastgelegd in het document 'Werkwijze en missie' van december 2014.

Argumenten en alternatieven

Op basis van het rapport van bevindingen van de onderzoekers komt de rekenkamercommissie Den Helder tot de volgende conclusies:

1. Het uitvoeringsplan was ten tijde van het onderzoek niet actueel. Ten tijde van het onderzoek, in het najaar van 2019, was het HUP (Handhavingsuitvoeringsplan) waarmee werd gewerkt niet actueel.

- Het plan zoals dat ook in 2018 en 2019 werd gebruikt, stamde uit 2017. In de tussenliggende tijd is er wel gewerkt aan nieuwe beleidsstukken.
- Inmiddels is een nieuw Uitvoeringsprogramma vergunningverlening, toezicht en handhaving 2020 vastgesteld.

2. Monitoring van inzet is niet inzichtelijk. Er is geen eenduidig overzicht met betrekking tot de inzet vanuit de gemeente.

- Uit de evaluatie van het HUP 2017 blijkt dat de meeste van de gestelde doelen ten aanzien van concrete acties ruim behaald zijn, met uitzondering van het aantal door het JIT uitgevoerde controles bij hanggroepen. Grotere projecten blijven echter liggen.
- Er is maar beperkte informatie over de inzet van bestuursrechtelijke herstelsancties. Dat bemoeilijkt het onderzoek naar dit thema, maar ook het sturen op de inzet van deze instrumenten.

3. Er is onvoldoende capaciteit om alle taken op te pakken. Het team kampt met een capaciteitstekort.

- Het aantal meldingen is, voornamelijk door het gebruik van de app Makkelijk Melden, explosief gestegen: met 300% tussen 2016 en 2018. Dat zorgt voor meer werk.
- Omdat er te weinig capaciteit is, zijn er geen actuele uitvoeringsplannen opgesteld. Ook ontbreekt rapportage over de gepleegde inzet. Dergelijke informatie kan juist gebruikt worden om keuzes te maken ten aanzien van de inzet van een (onderbezet) team.

4. Betrokkenheid inwoners. De inwoners van de gemeente Den Helder worden betrokken bij de beleidskeuzes en de uitvoering.

- Ter voorbereiding op het nieuwe VTH-beleid is aan inwoners en ondernemers gevraagd om input te leveren.
- De gemeente faciliteert de betrokkenheid van inwoners voor dit thema, bijvoorbeeld via campagnes, het aanbieden van veiligheidsscans aan ondernemers en het organiseren van waaks-bijeenkomsten.

5. Uitvoering gebeurt samen met de partners. Op het gebied van openbare orde en veiligheid werken veel instanties samen. Die samenwerking lukt in Den Helder redelijk.

- In de verschillende beleidsstukken wordt expliciet benoemd dat de taken op het gebied van openbare orde en veiligheid taken zijn die met partners opgepakt moeten worden.
- In Noord-Holland-verband wordt gekeken wat de belangrijkste thema's zijn ten aanzien van ondermijning. Deze thema's neemt Den Helder eigenlijk altijd over.
- Uitvoeringsplannen worden nog niet altijd gedeeld of besproken met samenwerkingspartners.
- Agenten en handhavers geven aan elkaar goed te kunnen vinden en samen te werken. Er is nog wel ruimte voor verbetering van het afstemmen van de inzet, ook gegeven het feit dat het capaciteitsvraagstuk zowel bij de gemeente als bij de politie speelt.

6. Sturing door de raad. De raad is betrokken op het thema.

- Vanuit de organisatie wordt de raad regelmatig geïnformeerd over ontwikkelingen op het thema.
- De raad stelt zelf ook vragen. Deze vragen zijn met name incidentgericht. Vragen over de werking en inrichting van toezicht en handhaving op OOV worden niet gesteld.

Vorenstaande conclusies hebben geleid tot de volgende aanbevelingen van de Rekenkamercommissie:

1. Creëer inzicht in de inzet van het instrumentarium van de gemeente.

De gemeente Den Helder wil graag een constante wisselwerking tussen uitvoeringspraktijk en beleid bewerkstelligen. Zonder actuele uitvoeringsplannen en heldere cijfers over de benodigde inzet van de gemeente, lukt dat niet. Een aanbeveling aan het college is dan ook om in te zetten op heldere verantwoordingsinformatie over de inzet van de afdeling en om de beoogde leercyclus in te richten. De raad kan het college vragen om hier een aanpak op te formuleren, of om op de hoogte gehouden te worden van de initiatieven die er al zijn. Inzicht in de inzet van instrumenten (zie aanbeveling 1) is hiervoor een vereiste.

2. Sturing door de raad.

Toezicht en handhaving op OOV raakt direct aan de inwoners van de gemeente Den Helder.

- Zorg als raad dat je op de hoogte bent van wat er gebeurt en wat de knelpunten zijn. Stel niet alleen incidentgerichte vragen, maar vraag ook naar de praktijk binnen de gemeentelijke organisatie.
- Richt een vragenuurtje in voor de raad. Dan kan een vraag eerst op laagdrempelige wijze aan de organisatie gesteld worden.
- Vanuit de ambtelijke organisatie wordt het signaal gegeven dat raadsleden altijd contact op mogen nemen, en dat suggesties welkom zijn. Recent heeft een raadslid een dag meegelopen met handhaving. Beide partijen vonden dat een goede ervaring: dat kan dus vaker.

3. Maak in tijden van capaciteitsgebrek strategische keuzes over inzet.

Om in tijden van capaciteitstekort toch goed te functioneren als organisatie, is een heldere prioritering van belang. Deels bieden de beleidsstukken een dergelijke prioritering. Daarnaast is het ook nuttig om het takenpakket steeds kritisch te bezien: welke taken horen echt bij de handhavers? Het verschuiven van een aantal taken op het gebied van afval naar HVC, is hier een goed voorbeeld van.

Bestuurlijke vernieuwing

Het maatschappelijk draagvlak is niet nader onderzocht. Het onderwerp is referendabel. Echter gezien de aard van het voorstel, ligt het houden van een referendum niet voor de hand.

Duurzaamheid

Het voorliggende raadsvoorstel en raadsbesluit kent geen duurzaamheidsaspecten.

Financiële consequenties

Aan dit voorstel zijn geen financiële consequenties verbonden.

Uitvoering en planning

Met uitzondering van aanbeveling 2 van de Rekenkamercommissie, waar de gemeenteraad zelf de geadresseerde partij is, is het college van burgemeester en wethouders indien de aanbevelingen 1 en 3 worden overgenomen door de gemeenteraad, belast met de uitvoering van de aanbevelingen. Het college brengt via het reguliere planning- en control-instrumentarium verslag uit aan de raad over de voortgang van de uitvoering ervan.

Communicatie

Het rapport van de Rekenkamercommissies is openbaar. Het is aan het college van burgemeester en wethouders om op gepaste wijze publiciteit te geven aan de verbeteracties, die volgen uit de aanbevelingen, en de tijdsplanning.

Raadsvergadering d.d.	18 mei 2020
Besluit nummer	2020-024157
Onderwerp	Voorstel met betrekking tot rapport Rekenkamercommissie Den Helder over Toezicht en Handhaving op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid

De raad van de gemeente Den Helder;

Gelezen het raadsvoorstel van het presidium,

besluit:

1. De conclusies uit het rapport van de Rekenkamercommissie Den Helder over het onderzoek naar Toezicht en Handhaving op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid te onderschrijven;
2. De aanbevelingen 1 tot en met 3 van de Rekenkamercommissie Den Helder over te nemen en het college van burgemeester en wethouders opdracht te geven om de aanbevelingen 1 en 3 uit te voeren.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 18 mei 2020